

Probleme fitopatologice în culturile de toamnă

Автор(и): гл. ас. д-р Тошка Попова, Институт по земеделие – Карнобат

Дата: 11.09.2020 Брой: 9/2020

Cerealele și plantele pentru cereale sunt de o importanță economică semnificativă și sunt fundamentale pentru asolament. Alegerea corectă a soiului în funcție de condițiile geografice, fertilizarea și implementarea măsurilor adecvate de protecție a plantelor este extrem de importantă pentru realizarea potențialului biologic de producție al acestor culturi.

Pregătirea pentru semănatul de toamnă include una dintre cele mai importante activități – tratamentul semințelor cu fungicide. Prin acesta, dezvoltarea bolilor transmisibile prin semințe, dăunătoare din punct de vedere economic, este redusă și limitată: tăciune, fusarioză, dungarea bacteriană a orzului și altele.

Тăциунеle sunt printre cele mai răspândite și dăunătoare boli ale cerealelor. Ele atacă diferite organe ale plantelor gazdă, inclusiv mugurii vegetativi și floriali, frunzele, tulpinile, petalele, sepalele, staminele, pistilul, fructele, semințele. Mai rar atacă rădăcinile. Organele afectate apar carbonizate și acoperite cu funingine, de unde și denumirea de tăciune. Masa funinginoasă formată este constituită din teliospori (clamidospori). Tăciunele sunt paraziți strict specializați – diferitele specii atacă o anumită specie de plantă. Dacă semințele nu sunt tratate cu fungicide, pierderile pot varia între 5 și 40%.

În funcție de ciclul lor de dezvoltare, tăciunele se împart în trei grupe:

Prima grupă include tăciunele a căror infecție este transmisă sub formă de teliospori pe suprafața semințelor, iar infecția are loc în timpul încolțirii. În această grupă intră:

Tăciunele comun (mirositor) al grâului – *Tilletia foetida* (*Tilletia levis*) și *Tilletia caries* (*Tilletia tritici*);

Tăciunele acoperit al ovăzului – *Ustilago levis*;

Tăciunele acoperit al orzului – *Ustilago hordei*;

Tăciunele neacoperit al orzului (tăciune negru) – *Ustilago nigra*;

Tăciunele tulpinii la grâu – *Urocystis tritici*;

Tăciunele tulpinii la secară – *Urocystis occulta*

A doua grupă include tăciunele a căror infecție este transmisă sub formă de miceliu în interiorul semințelor. Când astfel de semințe sunt semănate, miceliul ciupercii este activat în timpul germinării. Acesta ajunge la punctul de creștere și, în timpul formării spicului, transformă toate părțile acestuia (cu excepția rahisului) într-o masă pulverulentă de tăciune. În această grupă intră:

Tăciunele neacoperit al grâului – *Ustilago tritici*;

Tăciunele neacoperit al orzului – *Ustilago nuda*

În a treia grupă de tăciune, infecția nu este transmisă prin semințe; infecția are loc în timpul perioadei de vegetație a plantelor. Patogenii supraviețuiesc condițiilor nefavorabile sub formă de clamidospori pe suprafața solului și în resturile vegetale. În condiții favorabile, clamidosporii germinează, formând un basidiu și basidiospori, care sunt diferențiați sexual. Purtați de vânt, aceștia aterizează pe țesutul gazdă, germinează și

formează hife haploide slab dezvoltate. Când două hife sexual diferite intră în contact, conținutul celulelor lor fuzionează și se formează un miceliu parazitar dicariotic, care se dezvoltă între celule și provoacă leziuni locale. Mai târziu, miceliul se descompune în clamidospori. Un reprezentant tipic al celei de-a treia grupe este tăciunele comun al porumbului – *Ustilago zeae*.